

MEZINÁRODNÍ FÓRUM

OD PÁDU ŽELEZNÉ OPONY V ROCE 1989 AŽ DO ROZŠÍŘENÍ EU V ROCE 2004: ÚLOHA OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI A IDEA EVROPY V PROCESU DEMOKRATICKÉ TRANSFORMACE STÁTŮ STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY

Pořadatelé:

EU2009.CZ

Praha 1. 5. 2009 - V den 5. výročí vstupu České republiky a dalších převážně postkomunistických zemí do Evropské unie uspořádala obecně prospěšná společnost Opona ve spolupráci s Evropskou komisí pod záštitou Českého předsednictví v Radě EU mezinárodní fórum pod názvem „Od pádu železné opony v roce 1989 do rozšíření EU v roce 2004 - úloha občanské společnosti a idea Evropy v procesu demokratické transformace střední a východní Evropy“. Konference se zúčastnilo mnoho zajímavých hostů, kromě jiných také eurokomisaři Jan Figel' a Olli Rehn.

Konference se ohlédla za historickými událostmi roku 1989 a osvětlila jejich vliv na proces evropské integrace. V několika diskuzních panelech se zabývala úlohou rozšíření EU při opětovném sjednocení Evropy, obnovení demokracie v Evropě po pádu železné opony a významem občanské společnosti a zapojení občanů do demokratické transformace.

Konferenci zahájil úvodním slovem **Marek Vocol**, předseda správní rady Opona, o.p.s., připomněl motivaci k pořádání nejen této konference ale především celých oslav 20. výročí pádu železné opony. Zdůraznil, že žít ve svobodném světě není samozřejmostí, a zároveň potřebu vtáhnout do debaty o naší totalitní minulosti dnešní mladou generaci. Následně předal slovo dalším mluvčím.

Komisař pro rozšíření **Rehn** ve svém projevu zdůrazňoval důležitost Lisabonské smlouvy, která vyžaduje vzájemné naslouchání a respekt všech zemí EU, proces schvalování nazval lakmusovým testem naší schopnosti stát se sjednocenou Evropou respektující princip svobody, demokracie a ochrany lidských práv. Eurokomisař pro vzdělání, kulturu a mnohojazyčnost **Ján Figel'** uvedl: „V mé

zemi, tj. na Slovensku, i jinde žijí milióny mladých lidí, kteří budou mít letos poprvé právo volit do Evropského parlamentu. Tito šťastní lidé nikdy nepoznali rozdělenou Evropu. Jsou prvním pokolením po pádu železné opony a je to velký úspěch, že se nyní mohou nazývat občany Evropské unie. Dnes oslavujeme to, že všichni mladí i staří v nových členských státech a v ostatních částech EU se mohou aktivně účastnit na budoucnosti Evropy a jejím formování.“ Dále zdůraznil, že EU byla vždy víc než jen společný trh nebo společná měna, že jednota Evropy je zejména o sblížování kultur.

Příspěvek ministra **Schwarzenberga** byl v některých ohledech kritičtější: „Dokázali jsme, že očividně ještě nejsme v naší zemi připraveni, abychom brali naši odpovědnost za Evropu vážně, jestli jsme vůbec schopni brát odpovědnost za naši zemi vážně..... V EU se musíme zamyslet, jak ji přiblížit občanům, existuje totiž stále větší propast mezi reálným fungováním EU a jejím vnímání občany.... Nemám obavy, že by vnější nepřítel ohrozil EU, ani že by ji rozbili evropští politici, ale strach mám z nedobré nálady a nepřijímání evropských institucí jako svých vlastních, dokud nepřijmeme Evropu jako svou novou vlast, tak bude EU stále v ohrožení.“

Z projevu ministra Alexandra **Vondry** jistě mnoha účastníkem konference utkvěla v hlavě zejména jedna myšlenka o české povaze: „malá schopnost vidět dál, nedostatek soudnosti, tradice sloužit, ačkoliv se to od nás již neočekává“. Dále zdůraznil, že rozšíření EU má silný morální náboj pro všechny, kteří žili za železnou oponou, a v rámci rozšíření je důležité podat pomocnou ruku dalším zemím, kteří ji potřebují.

Lee Edwards, předseda Nadace památníku obětem komunismu ve Washingtonu, hned v úvodu svého projevu poděkoval obecně prospěšné společnosti Opona jako organizátorovi oslav 20. výročí pádu železné opony a zdůraznil přínos jejich projektů zejména vzhledem k nutnosti vzdělávání dalších generací tak, aby už nikdy žádné země nebo národy nedovolily této ideologii, aby terorizovala celý svět.

Vytautas Landsbergis, bývalý prezident Litvy a současný poslanec Evropského parlamentu, odkazoval ve svém projevu zejména na historii a její důležitost. „Vypořádat se s minulostí nebo ji pohřbít? Národ bez znalosti historie je národ dětí, které jsou naivní a nadchnou se nebo se snadno rozpláčou. My chceme být odpovědní a nechceme být naivními idioty..... Historická mytologie je často propagandou, která se snaží lidi zmást a implantovat jim do hlavy věci, které nejsou pravda, používá se to jako ochrana proti skutečnosti, která je příliš bolestivá, mytologie nás udrží v klidu. Uchování paměti je nesmírně důležitá věc a pomůže nám, abych poznali cenu, kterou jsme za demokracii zaplatili. Nezaměňujme historickou paměť za historické báchorky: byli jsme mladší, děvčata byla hezčí, počasí bylo lepší, byli jsme šťastnější... To je manipulace. Minulost musíme mít nejen v hlavě ale také ve svědomí, nelze to nahradit nějakými názory, na konci takové cesty by totiž čekala past. Když nechcete vědět, když nechcete znát pravdu o zločinech a obětech, tak ty zločiny podceňujete a

ty oběti zrazujete, nikdo se nesmí podle mezinárodního práva vyhnout spravedlnosti za spáchané činy, ale přitom trestné činy spáchány byly, a když někdy mluvíme o Katyni, tak jak o ní mluvíme, tak vlastně pácháme další trestný čin.“

Ve výše uvedeném textu jsou pouze některé z myšlenek uskutečněného mezinárodního fóra. O zveřejnění celých příspěvků všem mluvčích Vás bude informovat v nejbližších dnech.

Konference se dále jako mluvčí zúčastnili:

- Ursula Plessnik, poslankyně rakouského parlamentu a speciální velvyslankyně sítě žen v rakouském federálním parlamentu pro evr. a mezinárodní záležitosti
- Hido Biščević, generální tajemník Rady pro regionální spolupráci
- Pavel Žáček, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů
- Marek Benda, předseda ústavně-právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
- Elzbieta Matynia, odbornice na demokratické transformace ve stř. a vých. Evr., lektorka na New School for Social Research, USA
- Tomáš Sedláček, analytik, lektor UK
- Gergely Romsics, historik, Maďarský institut pro zahraniční vztahy
- Jan Zahradil, poslanec Evropského parlamentu
- Pierre Mairese, ředitel pro mládež, sport a občanství, Generální ředitelství EK pro vzdělávání a kulturu
- Cyril Svoboda, ministr pro místní rozvoj ČR

Kontakt OPONA, o.p.s.

Pavla Kantnerová

Velvarská 51, 160 00 Praha 6

e-mail: pavla.kantnerova@oponaops.eu

tel.: +420 777 149 313